

Bachelorgradsoppgave

En god tilvenningsperiode bidrar til en trygg
barnehagehverdag

- Hvordan kan man som pedagog legge til rette for en best mulig oppstart i barnehagen for
de yngste barna??

Skrevet av Henny Forberg

BLU360

Bachelorgradsoppgave Førskolelærerutdanningen

Høgskolen i Nord-Trøndelag 2014
Avdeling for Lærefag

HINT

SAMTYKKE TIL HØGSKOLENS BRUK AV KANDIDAT-, BACHELOR- OG MASTEROPPGAVER

Forfatter(e): Henny Forberg

Norsk tittel: En god tilvenningsperiode bidrar til en trygg barnehagehverdag

Engelsk tittel:

Studieprogram:

Emnekode og navn: BLU360 Førskolelærerutdanningen

Vi/jeg samtykker i at oppgaven kan publiseres på internett i fulltekst i Brage, HiNTs åpne arkiv

Vår/min oppgave inneholder taushetsbelagte opplysninger og må derfor ikke gjøres tilgjengelig for andre

Kan frigis fra: _____

Dato: 30.05.2014

underskrift

underskrift

underskrift

underskrift

En god tilvenningsperiode bidrar til en trygg barnehagehverdag

”Alle overganger er vanskelige, fordi det å begynne på noe nytt ofte vil være en avslutning på noe annet. Når en ettåring skal begynne i barnehagen, er det som regel en avslutning på hjemme tilværelse. Det er et farvel til spedbarnsalderen, og et farvel til en verden som for de fleste barn oppleves som god og nær, oversiktlig og kjent. Det å begynne i barnehagen er derfor en stor utfordring” (Abrahamsen 2013:69).

Forord

Som snart utdannet førskolelærer og med egne barn er jeg veldig opptatt av hvordan barn har det i barnehagen. I denne oppgaven fokuserer jeg på hvordan man i barnehagen jobber for å tilrettelegge best mulig i startfasen, både for barn og foreldre. Denne oppgaven er i hovedsak derfor ment som hjelp for meg selv, da jeg trenger all den erfaring og kunnskap på dette området jeg kan skaffe meg. Ellers kan det også være en fin oppgave for andre førskolelærere som er i den situasjonen at de trenger innblikk på dette arbeidsområdet da det er et viktig tema man som pedagog må ha kunnskap om.

Gjennom arbeidet med denne oppgaven som er bygg opp på små barns tilvenningsperiode i barnehagen, sitter jeg igjen med masse ny kunnskap. Jeg har her hatt en gylden mulighet til å fordype meg i et tema jeg synes er interessant og viktig at jeg som kommende pedagog skal ha gode kunnskaper om. Her har jeg fått snakket med flere pedagoger, og gjennom intervju fått innblikk i hvordan en tilvenningsperiode legger et viktig grunnlag for et lite barn som begynner i barnehagen.

Jeg vil med dette takke mine intervjuobjekter som stilte opp og viste engasjement innenfor dette temaet. Det gav meg mye nytte og jeg gleder meg virkelig til jeg skal ut å praktisere dette i arbeidslivet.

Takk til min veileder Karen, for nyttige og konstruktive tilbakemeldinger underveis i prosessen. Dette har gitt meg både ideer og motivasjon til å arbeide med oppgaven jevnlig.

Og takk til min gode venninne Mona, for hjelp med siste finpussen. Dette er jeg svært takknemlig for, da det er godt å få hjelp utenfra for å få andre synspunkter på det man skriver.

Verdal mai 2014

Henny Forberg

Sammendrag

Formålet med temaet for min del er å få innsikt og kunnskap om hvordan man kan tilrettelegge fra barnehagen sin side, og hvilken kunnskap man som pedagog bør ha i situasjoner når et barn skal gå fra den trygge hjemme tilværelse til å starte i barnehagen. Dette har jeg belyst i min oppgave gjennom undersøkelser, og metoden jeg valgte som er et halvstrukturert intervju. Gjennom denne oppgaven vil det ligge et teorigrunnlag, en undersøkelses begrunnelse og drøfting opp i mot både teori og metode, slik at jeg får belyst både problemsstilling og svaret på denne.

Resultatene av mine funn vil komme frem gjennom belysninger i teksten og tilslutt konkluderes. I forhold til mine funn viser det seg i stor grad at barnehagene jobber på noenlunde samme måter, selv om noen legger litt mer fokus på enkelt områder enn andre. Dette er en mulig effekt av at den fulle barnehagedekningen som for mange år siden var hovedfokus, det kvantitative arbeidet, nå har gått over til å bli mer en kvalitetsjobb hvor det er fokus på kompetanse og kvalitet generelt.

Innholdsliste:

Forord.....	s.2
Sammendrag.....	s.3
1. Innledning.....	s.5
1.1 Begrunnelse for valg av tema.....	s.5
1.2 Avgrensninger og begrepsavklaringer.....	s.6
2. Teoretisk tilnærming.....	s.6
2.1 Den trygge starten.....	s.8
2.2. Basisbehov som grunnlag for godt samspill.....	s.10
3. Metodisk tilnærming.....	s.12
4. Resultat.....	s.13
4.1 Utvalg.....	s.13
4.2 Gjennomføring.....	s.13
5.0 Drøfting.....	s.14
5.1 En tilrettelagt oppstart.....	s.15
5.2 Tidlig tilknytning.....	s.16
5.3 Et godt foreldresamarbeid.....	s.18
5.4 En god leder bidrar til gode samarbeidsrutiner.....	s.20
6.0 Avslutning.....	s.21
6.1 Refleksjon over oppgaven.....	s.21
7.0 Litteraturliste.....	s.23
8.0 Vedlegg.....	s.25
8.1 Intervjuguide.....	s.25

1. INNLEDNING

I denne oppgaven vil jeg belyse punkter jeg synes er viktige i forhold til tidlig tilknytning og trygghet når små barn starter i barnehagen. Dette vil jeg gjøre med bakgrunn av egne erfaringer, relevant teori både fra pensum og som jeg har funnet til selve oppgaven, og gjennom intervju med spørsmål rettet til dette området. Deretter vil jeg prøve å besvare problemstillingen min, hvor jeg da skal ha fokus på områder som blant annet hvor viktig det er å skape gode relasjoner tidlig, og det å skape trygghet både for barn og foreldre.

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet 2011:16) sier at barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Her kommer viktigheten frem at man som pedagog gjør en god jobb gjennom den rollen man har både som en voksen og som en leder. For å ivareta dette punktet og for å gå dypere i den tidlige og viktige relasjonsbyggingen har jeg brukt intervju for å finne svar på følgende problemsstilling:

Hvordan kan man som pedagog legge til rette for en best mulig oppstart i barnehagen for de yngste barna??

Videre vil jeg nå begrunne hvorfor jeg valgte dette temaet, og hvordan jeg skal gå frem for å finne løsningen på den.

1.1. Begrunnelse for valg av tema

Tilvenningsperioden, tilknytningen, voksenrollen og noen andre grunnleggende punkter i forhold til oppstarten i barnehagen for de minste er denne oppgaven bygd opp rundt. Og hvordan man som pedagog skal arbeide opp i mot dette, for å klare å legge til rette for en best mulig start i barnehagen for de minste barna. Jeg valgte dette temaet for å fordype meg i noe som vil bli relevant i min fremtidige jobb som pedagog, og som vi ikke har hatt hovedfokus på i løpet av disse tre årene. Dette er et område som jeg vet kommer til å bli veldig relevant for meg som fremtidig pedagog og som skaper et viktig verdi grunnlag. Et annet verdigrunnlag er at man gjør foreldre trygg på lik linje med barna, for å få en best mulig start på barnehagetiden. Derfor har jeg valgt å sette meg i relasjonsbygging og det grunnleggende man trenger å ha kunnskap om på dette området, som blant annet viktigheten av en trygg barnehagestart og en god tilvenningsperiode. Dette er et tema som jeg ønsker å sette meg inn

i, og som jeg vet av erfaring er viktig, da oppstarten i barnehagen vil prege barns hverdag og videre utvikling både i forhold til det sosiale og det kognitive. Så mitt valg av tema er basert på noe jeg ser på som viktig at fungerer, og som jeg mener at man som pedagog skal ha kunnskap og kjennskap til allerede før man starter i den jobben. Derfor ser jeg på denne oppgaven som en gylden mulighet til å gjøre akkurat det, å skaffe meg gode, grunnleggende ferdigheter til jeg snart skal ut i jobb. Jeg vil ta utgangspunkt i tilknytningsteori og behovsteori, barnehagens utvikling, kompetanse, samarbeid og relasjonsdanning, hvor jeg vil legge vekt på punkter som jeg mener er viktige at man som pedagog har kunnskap om. For å avgrense dette området vil jeg nå begrunne mine valg.

1.2. Begrepsavklaringer og avgrensninger

I min oppgave er det de minste sin oppstart i barnehagen det er fokus på. Det er barn som er rundt et år når de starter i barnehagen. Dette temaet er et stort og omfattende område, men på grunn av oppgavens størrelse har jeg plukket ut noen punkter jeg synes er viktigere enn andre å fremstille. Her er det tatt utgangspunkt i det generelle barnet og ikke for eksempel barn med funksjonshemninger, minoriteter eller andre forutsetninger som krever at man tilrettelegger mer spesielt. Det nevnes i oppgaven at man kan ta utgangspunkt i faste rammer for å tilrettelegge etter forutsetninger og behov, men oppgaven i sin helhet gjenspeiler det generelle barnet. De senere årene har det vært økninger på ett åringer som starter i barnehagen. Uansett om dette skyldes ytre forhold i familier eller andre ønsker og behov, så er det da viktig at man som pedagog har kunnskap og kjennskap til hvordan man skal ta imot disse små barna og deres familier. Det kreves da av en pedagog at man har den teoretiske kunnskapen man trenger på dette området.

2. TEORETISK TILNÆRMING

De siste 20 årene har barnehagene hatt en stor utvikling. Det har blant annet blitt full barnehagedekning, som resulterte i at man jobbet mer med kvantitet fremfor kvalitet (Gotvassli 2013:32). Her kreves det da at man som pedagog har god kunnskap om ledelse og lederrollen. Da det tidligere var fokus på kvantiteten har det etterhvert blitt mer fokus på kvaliteten. Dette vil da bidra til at man har mer fokus på utvikling og kompetanseheving. Ledelse vil antakeligvis derfor være et viktig tema innen barnehagepedagogikken i lang tid fremover (Skogen , Haugen, Lundestad & Slåtten 2005:19).

For å videreutvikle den kompetansen opp i mot de nye barna og deres oppstartsfase krever det at man har grunnleggende kunnskap både som leder, relasjonsbygger og som en kunnskapsrik voksen. Når man skal ta i mot et nytt barn i barnehagen så må man ha den kunnskapen man trenger på dette området, slik at man tenker på at det ikke bare er barnet man skal ta imot, men også barnets familie (Wessmann 2009:5). Andersen og Eide (2011:7) hevder at det ikke er noen fasit på hvordan man skal tilrettelegge for dette, og at det ofte derfor er forskjellige oppgaver som må diskuteres og delegeres både i personalgruppa og i forhold til barnets foreldre. Barnehagen har ofte faste rutiner rundt oppstarten av et nytt barn. Noen har velkomstbrev de sender ut, andre har ulike skjema som sendes ut, mens noen kanskje inviterer til en bli kjent dag i forkant av oppstarten. Wessmann (2009:7) hevder at det er mye tid å spare på det å ha faste rutiner og rammer man kan ta utgangspunkt i. Man unngår da ofte diskusjoner med tanke på at de praktiske oppgavene allerede er avklart. På denne måten er man da forberedt på å ta imot nye barn når som helst, og bare tilpasse rutinene til de ulike forutsetningene og behovene hvert enkelt barn og familie har.

Barsøe (2013:13) hevder at man i barnehagen kan praktisere lederrollen på forskjellige måter. Det er ulike lederroller som for eksempel styrer og pedagogisk leder i en barnehage. Disse lederne har ulike roller, og det er da litt åpent hvordan man praktiserer sin rolle. Selv om det ligger klare føringer gjennom barnehageloven og rammeplanen til grunne, har man selv litt innvirkning på gjennomføring av sin egen rolle. Hvilket syn man har på ansatte, på barn og hvordan man best mulig kan legge til rette for alle partene på grunnlag av alle overordnede føringer gitt fra statlige hold, er med og bidrar til at man kan legge til rette for en god planlagt oppstartsperiode for små barn.

Det kan i dag være en stor utfordring å være foreldre til et barn som skal begynne i barnehagen, spesielt om man har sitt første barn der og ganske liten erfaring med barnehagesamarbeidet (Killén 2012:15). Her kommer en viktig del av jobben som leder inn i bildet i oppstartsfasen. Det at man må skape gode relasjoner til foreldre er et viktig punkt. Man må skape gjensidig tillit og trygghet, slik at foreldre blir trygge nok til å være åpen. Den jevnlige dialogen for å avklare hva som kreves av barnehagen og ikke, er da en viktig del av pedagogens sin rolle som leder. For selv om barnehagen har faste rutiner rundt oppstart og samarbeid som egentlig går litt på autopilot for de som er innarbeidet, så er det ikke en selvfølge at det gjør det for alle. Dette er de ansattes ansvar å skape relasjoner rundt. Og spesielt pedagogens sitt ansvar å passe på at blir opprettholdt. For slik det spørres om i

problemstillingen, ”*Hvordan kan man som pedagog legge til rette for en best mulig oppstart i barnehagen for de yngste barna??*”, bør man legge et godt foreldresamarbeid til grunne som en del av arbeidet i oppstartsfasen. For å gjennomføre det så må man som leder jobbe bevisst med sine ansatte for at de skal tenke igjennom viktigheten av denne kvalitetssikringen. Samtidig som man viser foreldrene at man vet betydningen av å skape en trygghet allerede fra første dag.

2.1. Den trygge starten

Brandtzæg, Torsteinson & Øiestad (2013:15) hevder at trygghet kommer foran alt for et lite barn. At man har en slags medfødt evne til å søke trygghet og beskyttelse hvis noe er nytt og ukjent. Tilknytning dreier seg om hvordan barn allerede i tidlig alder knytter og danner relasjoner til andre. Men tilknytning dreier seg også om mer en gode følelser. Det er like mye at man må hjelpe barn med vanskelige følelser og hjelpe dem i det de starter overgangen fra den trygge hjemme tilværelse og til en utrygg, ukjent barnehagehverdag (Brandtzæg m.fl 2013:15). Tilknytningsteorien omhandler derfor samspill mellom tilknytning og omsorg, hvor samspillet omfatter omsorgspersonens vilje og evne til å støtte barnets behov i forhold til beskyttelse, trøst og trygghet uansett hvilke situasjoner det er snakk om (Broberg, Hagström & Broberg 2014:34).

Det er av stor betydning om barnet føler seg trygg eller utrygg for å våge og nærme seg andre mennesker. Det er derfor viktig at de har minst en trygg tilknytningsrelasjon, enten det er hjemme eller i barnehagen, men helst på begge steder (Abrahamsen 2013:72). Barns primære tilknytningspersoner er foreldrene og andre nære omsorgspersoner (Hjort 2014:48). Og de voksne i barnehagen blir da de sekundære tilknytningspersonene. Det at barn har rett til, og skal bli møtt med omsorg er da personalets ansvar å ivareta. Dette vil stille krav om at man som pedagog er oppmerksom og åpen uansett hvilke forutsetninger og situasjoner det gjelder (Kunnskapsdepartementet 2011:29). Måten man møter barna på vil derfor være av stor betydning for videre utvikling av tilknytningsforhold og relasjonsbygging, ettersom man trenger tid for å utvikle trygge, og gode relasjoner. For de voksne så er det da i slike perioder viktig at man innstiller seg på barns tempo, og respekterer deres måte å klare overgangen fra de primære til de sekundære tilknytningspersonene, og overgangen fra den trygge hjemmetilværelsen til barnehagelivet (Abrahamsen 2013:74). John Bowlby (1969) introduserte begrepet følelsesmessig tilgjengelighet i forbindelse med sin utvikling av sin

tilknytningsteori. Hans studier er basert på tilknytning mellom foreldre og barn, og i følge hans teori knytter alle barna seg til primærpersonene sine for beskyttelse og nærhet . Hvis denne nærheten på noen måte forstyrres, kan det ofte føre til uro blant små barn. For eksempel hvis barn skal starte i barnehagen og deres foreldre drar fra de, kan det utløse en negativ tilknytningsatferd da de ikke forstår hvorfor de blir satt igjen der til noen de ikke er trygge på og hvor alt er ukjent (Abrahamsen 2013:78) ¹.

Hjort (2014:56) mener at for små barn er det å starte i barnehagen en sårbar periode i livet, som man kan si dreier seg om å bygge opp det grunnleggende man trenger for å utvikle tillit og trygghet. For å skape en best mulig start er det derfor viktig at man har gode fagkunnskaper om små barnas samspillsbehov, evne til å ta barnas perspektiv, samarbeid både til foreldre og kolleger og det å være følelsesmessig tilgjengelig (Abrahamsen 2013:83).

Hvis barnet får trygghet og beskyttelse når det søker en voksens nærhet, vil man få en trygg tilknytning. Dette er da viktig for et lite barn som starter i barnehagen, med tanke på at barn i et til to års alderen verken har tilstrekkelig med kognitive evner eller erfaringer nok til å skille mellom det trygge og det utrygge (Broberg m.fl 2014:42).

Her er det snakk om den voksnes kunnskap innenfor relasjonskompetansen. At den voksne vet hvordan barnet kan bli påvirket om det er en utilgjengelig voksen, og hvordan det kan påvirkes hvis man er en tilgjengelig voksen. Begrepene *trygg base*, *sikker havn*, er sentrale innenfor tilknytningsteorien, og som beskriver to sider av den voksnes evne til å vise omsorg (se Figur 1 om trygghetssirkelen. Broberg m.fl 2014:44).

figur 1: Trygghetssirkelen (Broberg m.fl 2014:44)

¹ For mer om John Bowlbys (1969) "Følelsesmessige tilgjengelighet" og tilknytningsteori se Abrahamsen 2013:78

Her er det snakk om at man som pedagog bidrar til at barnet våger å utforske verden og omgivelsene, men også å være den trygge tilknytningspersonen barnet søker til hvis noe oppleves utrygt². Hvis relasjoner til voksne preges av utrygghet, vil dette påvirke barnet negativt i den forstand at barnet blir usikker på om den voksne er tilgjengelig hvis det er noe som føles utrygt. Men er det en trygg relasjon vil barnet da vite at den voksne er tilgjengelig og derfor tørre å utforske omgivelsene. Barnet blir på et tryggere stadie, og danner trygge relasjoner hvis det ser at den voksne alltid er tilgjengelig. Dette kan man knytte opp mot Bowlbys (1969) følelsesmessige tilgjengelighet, og legge som et godt grunnlag, spesielt i oppstartsfasen.

2.2. Basisbehov som grunnlag for godt samspill

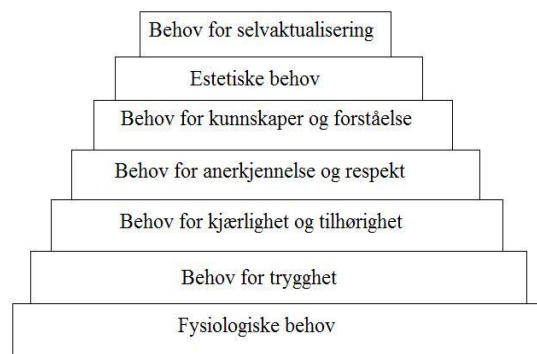
Solheim (2010:100) hevder at utvikling foregår via relasjoner, og utviklingspsykologiske teorier vektlegger at barns utvikling skjer gjennom gjensidig samspill. Det at man har ideer og tanker om hva de minste barna mestrer eller ikke, kan ofte påvirke hvordan man som voksen møter dem. Noe som ofte kan legge grunnlag for utviklingsmulighetene man gir gjennom holdninger, forventninger og atferd³. Gjensidig samspill vil være en del av grunnlaget for relasjoner mellom barn og viktige andre, og det at barn lærer gjennom samspill bør man da tenke på som en viktig faktor når små barn starter i barnehagen. De tidligste samspillene barn har er som regel med mor og far, og derfor er det en viktig overgang i barnets liv å begynne i barnehagen. Det innebærer at andre voksne deltar aktivt i oppdragelse og regulering av ulike tilstander ved barnet. Ett åringen vil ofte trenge støtte fra kjente omsorgspersoner, og etterhvert som de blir tryggere både på barnehagen og på de som er der vil det etterhvert regulere seg hvor mye nærhet og hvor mye de søker til det å sitte i fanget. Fysisk nærhet blir ofte mindre viktig med tiden. (Solheim 2010:100).

For et lite barn kan man se på det å ha en tilknytningsperson tilgjengelig, som et basisbehov. Tilfredsstilte basisbehov ses på som viktig for videre utvikling. Lillemyr (2011:95) viser til Maslows (1970) behovsteori som mener at barns basis behov kan grupperes ut ifra hvilke behov som er viktige å få tilfredsstilt før andre (Se figur 2. Maslows behovspyramide (1970) Lillemyr 2011:95). Etterhvert som de nederste trinnene er tilfredsstilt

² Mer om begrepet en trygg base og trygghetssirkelen se Broberg m.fl 2014:43

³ for mer om hvordan forventninger og andre forhold påvirker samspill se Solheim (2010:100)

vil barnet bevege seg oppover pyramiden ,noe som er målet for menneskets utvikling i følge Maslow (1970) (Lillemyr 2011:95) ⁴ .Det at noen behov er viktig å få tilfredsstilt før andre betyr ikke at man ikke kan hoppe over trinn både opp og nedover på pyramiden. At de noenlunde er tilfredsstilt holder i stor grad. Når de grunnleggende behovene da er tilfredsstilt, vil barnet bevege seg oppover trinnene og man kan ofte se at barnet blir tryggere på omgivelsene og seg selv. De tørr da å utforske mer og beveger seg på mer ukjente områder . Behovet for selvaktualisering mente Maslow (1970) var det øverste i hierarkiet, og er derfor det endelige målet for menneskets utvikling (Lillemyr 2011:95).

Figur 2: Maslows (1970) begrepshierarki (Lillemyr 2011:95)

Broberg(m.fl 2014) tar for seg flere områder som er viktige for et lite barns tilvenningsperiode. Blant annet barnehagens fysiske miljø, rutiner og hverdagens rytmer. Det at barnet kommer til et miljø som er spesielt tilpasset små barn, eller at det er faste rutiner som skal bidra til at dagene blir gjenkjennbare og forutsigbare til de som mangler evne til å danne seg overblikk, er en viktig del av den trygge starten for små barn. Her er det viktig innimellom mat, stell og soving, at barna får tid til frilek. At man som voksen er en sentral støttespiller når det kommer til frilekens viktige aspekter (Broberg m.fl 2014:182) ⁵ . I frileksituasjoner får barna gode muligheter til å leke med hverandre, og dermed utvikle vennskap. Da man i positive samspill vil legge grunnlaget for hvordan barn fungerer både i samhandling med

⁴ For nærmere beskrivelse om Maslows (1970) begrepshierarki se Lillemyr (2011:95)

⁵ mer om frilekens viktige aspekter se Broberg mfl 2014:182

andre voksne og barn, bør man legge vekt på forutsetningene slik at barna skaper kontakt mens de leker, samtidig som de har et trygt og godt miljø og tilgang til de voksne som er viktige for dem (Broberg m.fl 2014:184).

For barn er den viktigste oppgaven det første leveåret å finne ut hvem som er de viktigste personene i dens liv, for så å knytte seg til en eller fler av disse. Her er det for de fleste barn foreldrene som er de viktigste tilknytningspersonene, men også ansatte i barnehagen må bli betydningsfulle(Broberg m.fl 2014:238). I barnehagen så har man som pedagog ansvar for å utvikle samspill, skape trygghet og gode relasjoner gjennom å møte barnets behov for trygghet og nysgjerrighet. Her handler det om kvaliteten på arbeidet med små barn gjennom pedagogens kunnskap, interesse og evne til å engasjere seg. Jo mindre barnet er, desto viktigere er samspillet for å skape den tryggheten fra første stund. Som nevnt tidligere er det grunnleggende behov som må dekkes for at barn skal utvikle en trygghet og en tillit. Og det er da pedagogens ansvar å sørge for at blir ivaretatt slik at barn gjennom gode samspillsituasjoner utvikler vennskap og trygghet på nye nivå(Broberg m.fl 2014:240). Dette kan gjøres gjennom ulike metoder og undersøkelser på området.

3. METODISK TILNÆRMING

I denne oppgaven valgte jeg å bruke halvstrukturert intervju som metode, som er en metode innenfor kvalitativ forskning. Når jeg skal definere et halvstrukturert intervju vil jeg støtte meg til Postholm og Jacobsen's (2011:75) definisjon å si at det hovedsakelig er en innsamlingssteknikk hvor man baserer seg på utspørring av flere individer. Det er også et intervju som er ganske åpent og induktivt, da det kan dreie seg i en retning man ikke er helt forberedt på i forkant. Kvale og Brinkmann (2009:179) hevder at dette er en intervjumetode som ikke er vitenskapelig, men avspeiler sunn fornuft. Hvor man da kan si at det er en metodisk produksjon av ny, systematisk kunnskap. Som overordnet mål for kvalitativ undersøkelser støtter jeg meg til Dalen (2011:15) som sier at det er å utvikle forståelsen av fenomener som er knyttet til personer og situasjoner i deres sosiale virkelighet. Et halvstrukturert intervju er en god arbeidsmetode hvis man skal jobbe med et slikt undersøkelsesarbeid, da man kan bruke det på den måten at man innhenter informasjon om

hvordan ting har blitt gjort og fungert tidligere. Eller for å bruke det underveis i en slik prosess for å finne ut hvordan ting fungerer eller ikke i løpet av gjennomføringen.⁶

4. RESULTAT

Før jeg begynte med dette undersøkelsesarbeidet hadde jeg ikke så mye erfaring fra barnehagesiden om hvordan de jobber med dette. Men som mor til to barn som har gått i barnehage, så hadde jeg dette i bakhodet. Med tanke på hvordan jeg selv ønsket å bli tatt i mot å hvordan mine barn ble tatt i mot, ble det en faktor som spiller en stor rolle for hvordan jeg selv tenker på dette området. At man har klare tanker fra foreldresiden, vil ikke si at man har det fra barnehagesiden. På grunnlag av det så tenker jeg at intervjuet er en hensiktsmessig metode for å komme frem til målet. I samspill med de erfaringene jeg har så er det å høre hvordan ulike barnehager jobber på dette området hensiktsmessig og essensielt for min oppgave, for å finne svaret på problemstillingen.

4.1. Utvalg

Jeg valgte å intervju tre pedagoger som var fra tre ulike barnehager. En privat, en kommunal og en barnehage med spesiell profil. Dette er ikke et hovedfokus i undersøkelsen min, men for min egen del for å se om det er likheter på hvordan barnehagene arbeider på dette området til tross for ulike profiler. Det vil etterhvert komme frem om det er likheter eller ulikheter gjennom informantenes svar. Jeg har valgt å beskrive pedagogene jeg har intervjuet som informant 1-3. De transkriberte intervjuene kommer jeg ikke til å legge med, men kommer til å belyse noen av svarene jeg fikk i teksten. Dette er et bevisst valg, for å bevare anonymiteten deres, og vil på grunn av den ikke utdype noe mer om verken alder eller kjønn. Jeg velger å omtale informantene som "han" uten at dette har noe betydning for hvilket kjønn det er

4.2. Gjennomføring

For min del så var meningen med intervju som metode å belyse problemstillingen min, "Hvordan kan man som pedagog legge tilrette for en best mulig oppstart i barnehagen for de yngste barna?". Jeg gjorde da klar noen relevante spørsmål på forhånd, og

⁶ For mer utdypende om det halvstrukturerte intervju se Postholm og Jacobsen 2011:75

oppfølgingsspørsmål som ikke var planlagte var jeg også åpen for at kunne komme opp⁷ (Se vedlegg 1). Noe som betyr at samtalene vil være målrettede, og siktet inn mot å få en spesiell type informasjon (Postholm og Jacobsen 2011:62).

Slik jeg tidligere nevnte så har jeg valgt og ikke legge med svarene jeg fikk på intervjuet. Men siden hele metoden dreier seg om intervju, så derfor velger jeg derfor å belyse noen av svarene jeg fikk.

Intervjuene ble gjort hver for seg og ansikt til ansikt, og tok de opp med lydopptaker, for så å transkribere og analysere de etterpå. Dette fant jeg ut at var en bra metode for å være sikker på at jeg fikk med meg alt informantene sa, uten at jeg måtte sitte å skrive og være for opptatt med det. På denne måten hadde jeg full fokus på selve intervjuet og det informanten sa. Når jeg var ferdig med intervjuene transkriberte jeg de på den måten at jeg lagde meg noen kategorier som jeg satte svarene inn under. Dette for å finne likheter eller ulikheter mellom det de ulike informantene sa. Med tanke på at det var bare tre forskjellige informanter så kan man jo ikke si at slik er det, men det la et fint sammenligningsgrunnlag for å se hvordan barnehagene jobber på dette området og for eventuelle videre undersøkelser.

For å gå dypere inn på min undersøkelse og resultatene velger jeg å belyse noen av svarene gjennom å drøfte de. I første omgang vil jeg nå legge det teoretiske grunnlaget, før jeg videre vil se på resultatene og drøfte dette for å komme frem til en konklusjon og løsning på min problemstilling.

5. DRØFTING AV DATA

I denne delen vil jeg drøfte flere faktorer som er av stor betydning for at et lite barn skal få en trygg og god oppstart i barnehagen. Her velger jeg å få frem både presentasjon og drøfting under et og samme kapittel, da jeg synes dette blir mest ryddig og helhetlig for min oppgave. For å få svar på min problemstilling; *Hvordan kan man som pedagog legge til rette for en best mulig oppstart i barnehagen for de yngste barna?*, skal den drøftes opp i mot teori, undersøkelsesmetoden og intervjuene jeg har gjort. Jeg har valgt ut følgende faktorer som jeg skal gå nærmere inn på. 1) *Oppstarten*, 2) *viktigheten av tidlig tilknytning og trygghet*, 3) *voksenrollen* og 4) *foreldresamarbeid*

⁷ vedlegg 1: intervjuguiden

5.1. En tilrettelagt oppstart

I alle intervjuene kom det frem at de starter samarbeidet med barnets familie med å sende velkomstbrev/informasjonskriv. Det var litt forskjellig hvor utfyllende disse skjemaene i forkant var, men informant 1 fortalte at de skjemaene de sendte ut var veldig grunnleggende i form av helseopplysninger, kontaktopplysninger, første leveåret og historikk rundt både svangerskap og fødsel som kan være med å påvirke barnets utvikling videre. Ellers var det enighet om at de gjennom dette skrevet prøvde å forberede foreldrene på oppstarten, gjennom å komme med noen tips om hva de kunne forvente å hva som kunne være greit for barnehagen å vite i forkant.

Informant 3 uttalte seg følgende:

Så gir vi nå litt informasjon om hva som kan være lurt å tenke igjennom til de kommer i barnehagen. Vi prøver å informere om hvor viktig det er for barnets beste og videre oppfølging at de er åpne og ærlige. Det er endel av hvordan vi kan tilrettelegge best mulig for barnet er foreldrenes sitt ansvar, på den måten at den informasjonen de gir oss legger grunnlaget for at akkurat deres barn, og akkurat det barnets forutsetninger blir ivaretatt.

Ved å informere foreldrene på at de faktisk har litt av ansvaret for at akkurat deres barn og de forutsetninger blir ivaretatt, er man med på å bevisstgjøre foreldre om at de også er en viktig del av barnets oppstart og tilvenningsperiode. Som nevnt tidligere er foreldrene barnets primære tilknytningspersoner, og hvis barnet da ser at foreldrene ikke er trygge, så kan barnet også få problemer med å bli trygg. Andersen og Eide (2011:7) hevder at det ikke finnes noen slags standard oppskrift for barnehagene, på grunnlag av at barnehagene er ulike på lik linje med at alle menneskene der er ulike. Så hvordan man da skal jobbe for å tilrettelegge best mulig for alle de ulike barn og deres familier i en og samme situasjon er ganske opp til hver enkelt. Foreldrene har kanskje endel forventninger til barnehagen, og da er det viktig at man imøtekommer disse forventningene. Flere uker i forveien kan man som forelder begynne å glede seg til barnehageoppstarten. Mange kan kanskje tenke seg å være hjemme lengre med barnet, men på grunn av ytre forhold så må barnet kanskje begynne i barnehagen tidligere enn de ønsker. For å skape en god oppstart er det da nødvendig at man tar godt imot foreldre på lik linje med barnet. Andersen og Eide(2011:27) sier at man skal forvente seg å bli tatt godt i mot i barnehagen både den første dagen og alle andre dager etterpå. Og dette tenker jeg at det er viktig at man har fokus på. Gjennomgående i intervjuene kom det frem at de alle jobbet grundig med forberedelsene i forkant. Alle inviterte barnet og foreldrene til besøksdag. På denne måten får foreldre se hvordan barnehagen jobber og kanskje bli trygge med tanke på

oppstarten, også for at barnet skal få treffe andre barn og danne seg inntrykk av barnehagen.

Den ene informanten uttalte seg om følgende:

Vi er alltid åpne for at foreldre kan få komme å se barnehagen før de søker. Det er viktig for oss at de velger oss på grunnlag av den jobben vi gjør og ikke bare for at de må ha en barnehageplass. Derfor inviterer vi til åpen dag i barnehagen for alle som er interesserte og nysgjerrige på det vi gjør, og for å gi mer innsyn i vår barnehagevirksomhet.

Dette var ikke et gjennomgående område blant informantene, men et område som jeg tror det vil bli mer og mer fokus på i fremtiden. På grunnlag av at det er mer valgmuligheter til de som i dag søker barnehagen enn hva det var før. Tidligere måtte man ta til takke med den plassen man fikk, mens nå er det mer konkurranser om familiene, noe som gjør at barnehagene må markedsføre seg bedre og mer.

Som jeg har nevnt tidligere er det ikke bare barnet man skal ta imot, men også foreldre. Med tanke på at barnet er så liten når det begynner i barnehagen er det da viktig at man har fokus på kommunikasjon, nettopp slik Wessmann (2009:9) hevder. Det at man bør gi foreldrene så mye informasjon som mulig når man er der på besøksdag. På denne måten blir det mindre praktiske ting man må forholde seg til på selve oppstarts dagen, og man kan dermed ha full fokus på barnet. Hvis barnehagen da er bevisst på sitt ansvar og viktigheten av at de opplyser foreldrene allerede før barna begynner, vil dette kunne være med å legge et godt grunnlag for at barnehagestarten er godt forberedt fra begge sidene, og derfor bidra til en enklere overgang for alle partene.

5.2. Tidlig tilknytning

Samtlige informanter understrekte viktigheten av å skape trygghet både hos barn og foreldre. De var enige om at den første tiden legger grunnlaget for videre relasjoner, og hvis ikke trygghet er et sentralt fokus, kan barnet få problemer med å knytte seg til andre enn sin primære tilknytningskontakt. Som en grunnleggende del så kom det frem at det var viktig med faste rutiner, god tid og hovedkontakter som hadde fang ledige slik at barnet kan søke den tryggheten det trenger, enten i form av trøst eller bare det å ha et fang å sitte i mens man studerer rommet og omgivelsene. Det å innarbeide den nye kulturen for det barnet ble ofte gjort gjennom det å ha god tid. Informant 1 fortalte at de aldri starter med å ta i fra barnet de gamle rutinene det er vant med fra hjemmetilværelsen. Dette for at barn ofte tilpasser seg de fellesrutinene ganske fort, og derfor skal de ikke føle på at det trygge, faste de har med seg fra hjemmet blir brått tatt bort når det er så mye annet nytt å forholde seg til med tanke på

oppstarten i barnehagen. Slik Broberg(m.fl 2014:24) nevnte, at barnehagen skal være et supplement til den omsorgen og den opplæring som foreldrene har gitt barna. Så for å skape den tryggheten til et barn så fikk det barnet ha smukken eller kosen hele dagen hvis det var behov for det. Og i forhold til dette så uttalte informant 1 seg om følgende:

Vi gjør som regel barnet trygg på en ting om gangen. Det er her viktig at man har god tid, og at man ikke planlegger så mye i startfasen. Vi bruker ofte å gjøre barnet kjent med avdelingen før vi gjør det mer kjent med resten av barnehagen. Her utvider vi etter barnets behov å ønsker etterhvert som vi blir bedre kjent. Barnet får sove til vanlig tid, spise til vanlig tid også videre, helt til det selv er klar for å tilpasse seg oss og våre rutiner.

Her tenker jeg at det er viktig at man legger gode grunnlag. Man må som voksen lære seg å se og kjenne barnets behov. Det er da like viktig for en voksen at man skaper trygghet til barnet. Man kan ikke forvente at barnet tilpasser seg rutinene i barnehagen fra dag en, men at dette er en prosess som man som førskolelærer må legge til rette for. Noe jeg mener at informant 1 legger godt til grunne for når han påpeker at barnet får lov til å beholde de rutinene det er vant med, og gradvis får tilpasse seg etter sitt eget behov å ønske.

For barnet er det av stor betydning om det føler seg trygg eller utrygg for å nærme seg andre mennesker og skape relasjoner. Måten man møter barnet på er slik jeg ser det en grunnleggende faktor for hvordan barnet tørr å utforske barnehagen uten sine primære tilknytningskontakter til stede. Som tidligere nevnt så introduserte John Bowlby begrepet følelsesmessig tilgjengelighet på bakgrunn av sin tilknytningsteori. Her var det snakk om at barn trenger nærhet og beskyttelse. Hvis denne nærheten på noen slags vis blir forstyrret kan det føre til uro blant små barn. Her kan man bruke eksemplet om at barnet starter i barnehagen, og etter noen dager drar foreldrene, de trygge tilknytningspersonene, og overlater barnet sammen med personer det ikke har noen nære relasjoner til. Dette kan utløse ulike typer atferd til et lite barn, og for at man da skal bygge opp det grunnleggende som trengs for å skape en best mulig tilknytningsprosess er det viktig at man har gode rutiner på dette. Jeg tenker at man må ha gode fagkunnskaper om barn på dette området med tanke på samspillsbehov og det å være følelsesmessig tilgjengelig. Er man oppdatert på dette området kan det bidra til at man kan skape en trygg og god tilknytning gjennom det at man gir barnet det fanget og den tryggheten det trenger i starten. Man må ha tid til bare å sitte på gulvet med barnet og la det gjøre seg kjent med omgivelsene, med alle de ulike menneskene som ofte løper inn og ut av avdelingen, så mener jeg at man bør la barnet gjøre seg erfaringer som gjør at de skiller mellom det trygge og det som er utrygt. På den måten så bidrar man til at barnet i

større grad beveger seg lengre og lengre unna det trygge fanget, slik at det i større grad tørr å utforske omgivelsene. Samtidig så bygger man opp det tillitsforholdet og en god relasjon, slik at barnet tørr å komme tilbake hvis det er noe som oppleves utrygt⁸. På grunnlag av dette vil jeg si at tidlig tilknytning er noe som preger barnets videreutvikling på flere plan, for hvis man ikke er trygg nok til å utforske vil det minske bidraget til selvutvikling.

5.3. Et godt foreldresamarbeid

Det kom frem under samtlige intervju at de har fokus på det å skape gode relasjoner til foreldre. Samtlige informanter forteller at det er et område det gjentakende jobbes bevisst med, og at det derfor jevnlig jobbes med kompetanseheving på dette området. Det kommer også frem at det er litt forskjellige måter de jobber på, men at det i bunn og grunn er et område de legger stor vekt på, og spesielt i starten.

Informant 2 fortalte at de spesielt legger stor vekt på tilknytning og relasjonsdanning til foreldre i starten. Og her er imøtekommenhet veldig avgjørende for å bygge gode tillitsforhold til foreldre som Wessmann (2009:36) hevder. Et foreldresamarbeid er et samarbeid som da må etableres for å best mulig ivareta hvert enkelt barn. Det er da pedagogen sin oppgave å skape gode, trygge relasjoner. Og gjennom samarbeid med foreldre legge til rette for en best mulig tilvenning. Her gjelder det å se hva hvert enkelt barn og familie trenger, samtidig som man har fokus på barnehagens rutiner som ligger til grunn. Informant 2 fortalte også om hva han legger til rette, og hvorfor dette er en viktig del av jobben i tilvenningsperioden. Han uttalte seg blant annet om følgende:

For meg er startfasen det viktigste man gjør som førskolelærer på en småbarnsavdeling. Det legger grunnlag for det som skjer videre både i forhold til barnet og foreldrene. Hvis barnet eller foreldrene på noen slags måte blir skremt, vil dette være noe som henger med videre. Tilknytningsprosessen og relasjonsprosessen er derfor viktig i starten for å vise at man er der for barnet. Dette er min jobb som pedagog å ivareta gjennom at jeg viser en oppriktighet og en stor interesse for akkurat det barnet. Og hvis foreldre skal bli trygge på meg så må de se at jeg oppriktig bryr meg om barnet dere. Både som enkeltbarn og i en barnegruppe.

Dette utsagnet er noe jeg vil legge sammen med grunnsteinene for min fremtidige jobb som pedagog. Sammen med Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver

⁸ Henviser til trygghets sirkelen (Broberg mfl. 2014:44) for mer faglig utdyping på dette området.

(Kunnskapsdepartementet 2011:18) som sier det at man i samarbeid og forståelse med hjemmet skal ivareta barnets behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Her mener jeg at man må vise en oppriktighet og en ærlighet, noe som da vil være med å bidra til at man kan begynne å opparbeide en god samarbeidsrelasjon.

Det er ulike forutsetninger med tanke på foreldrene i den situasjonene at barnet skal være i barnehagen. Noen ser på den som en plass hvor deres barn blir passet på, noen har god tid og prater mye når de henter og leverer, mens andre kanskje engang ikke spør om hvordan dagen til barnet har vært (Wessmann 2009:65). For å utligne disse forskjellene tenker jeg det er viktig at man er fokusert på dette. Det er pedagogens ansvar å se til at man får til et godt samarbeid, og da også ansvar å sette rammer for forholdet. Informant 3 fortalte meg om hvordan han delegerte oppgaver blant de ansatte for at alle skulle skape gode samarbeidsrelasjoner til foreldrene. Blant annet uttalte han seg om følgende:

Her har vi bevisst valgt at det skal gå på rundgang hvilke ansatte som tar imot og avleverer barna. Det ble slik at jeg som pedagog ikke fikk mulighet til å prate med alle foreldrene på grunn av at noen krevde så mye mer enn andre. Og jeg mener det at det er min oppgave som pedagog å se og ivareta alle familier på lik linje. Samtidig så mener vi at det er viktig at alle ansatte skaper gode relasjoner til foreldre, slik at de skaper trygghetsforhold på lik linje med meg som pedagog. Dette bidrar til at foreldre kan ta opp ting med alle ansatte, selv om jeg har hovedansvaret hvis det er noe spesielt.

Her handler det om at man som pedagog jobber bevisst opp i mot hvor viktig det faktisk er at alle ansatte skaper gode relasjoner og fungerer best mulig sammen med alle i arbeidssammenheng. Det er ofte slik at noen foreldre krever mer når det er hente og bringe situasjoner, og hvis da den ene pedagogen skal være den som alltid har ansvar for dette, så vil det bli vanskelig at de andre ansatte skaper gode relasjoner til alle foreldrene. Og ettersom det er slik at den ene pedagogen ikke er i barnehagen fra det åpner til det stenger, bør man være avhengige av at foreldrene kan gå til noen av de andre ansatte hvis det skulle være noe spesielt. Wessmann (2009:70) hevder at foreldresamarbeid er ressurskrevende, og at man derfor bør ha planlagt hva man vil oppnå med samarbeidet. Dette mener jeg at beskriver godt den typen å jobbe på. Den barnehagen hadde klare planer og tanker om hvorfor de ville jobbe på denne måten. Og de hadde klare mål med dette opp i mot foreldresamarbeidet og relasjonsdanning. Man bør være forberedt på at samtaler med foreldre foregår både i formelle og uformelle sammenhenger, og derfor er det viktig at man har rutiner å følge slik at den

ansatte som er tilgjengelig kan svare på lik linje med pedagogen. Informant 1 uttalte seg om følgende:

Det handler om å innhente mest mulig informasjon som gagnar barnet. Både for oss som jobber her og for foreldrene. Gjensidig kommunikasjon er viktig. Oppfordre foreldrene til å spørre om de lurer på noe. Bare være nysgjerrige. Foreldrene må få bli trygge på at alle har kunnskap og erfaring nok til å svare de. Derfor er det viktig at selv om pedagogen har hovedansvaret, så bør man være bevist på at andre ansatte også skaper gode relasjoner. Dette er med på å trygge foreldre på at barnet har det godt i barnehagen.

Det kommer klart frem at i forbindelse med tilvenningen er det like viktig å få foreldrene trygge som barna. Gjennom å ta seg tid til å snakke med foreldrene, gjennom å jobbe bevisst i personalgruppa om viktigheten av at foreldrene blir trygge på alle ansatte slik at foreldrene blir trygge på at barnet har det bra i barnehagen.

5.4. En god leder bidrar til gode samarbeidsrutiner

Informant 3 fremhevet lederrollen litt mer enn de andre informantene. Han understreket hele tilvenningsprosessen ved lederrollen og lederens oppgaver, og uttalte seg om følgende:

Når det gjelder samarbeid er jeg svært opptatt av at det fungerer like godt i forhold til ansatte som til foreldre. Det er de løsningsorienterte medarbeiderne som hjelper meg å legge alt til grunne. Og selv om jeg som pedagog har alt det grunnleggende ansvaret, så er jeg avhengig av at jeg har medarbeidere som også bidrar. Spesielt viktig er det i oppstartsprosesser. Og ikke minst på høsten når det ofte kommer mange barn samtidig. Men jeg må understreke at det er MIN jobb å få dette til å fungere optimalt.

Som leder er det viktig at man er et godt forbilde, slik at man bidrar til at medarbeiderne blir løsningsorienterte. Det at man kan delegerer bort oppgaver og ansvar, og at medarbeiderne fint klarer å løse disse oppgavene på best mulig måte, og føle at de virkelig får den tillitten er viktig. Dette er det lederen sitt ansvar å få til å fungere. En god måte å jobbe bevisst i tilvenningsprosessen er at man delegerer bort deler av ansvaret. På den måten så bidrar man derfor til at de andre ansatte også på lik linje med pedagogen har muligheter til å danne relasjoner både til barnet og foreldrene. En måte å jobbe på er at man fordeler barna mellom seg i slike perioder. At alle barna og foreldrene får en kontaktperson som har hovedansvaret i innkjøringsperioden. Dette er pedagogen som leder sitt ansvarsområde at skal fungere optimalt.

Som tidligere nevnt er det viktig at pedagogen tar lederrollen sin seriøst. Det at man har fokus på kvaliteten i barnehagen er derfor en viktig del. Kompetansen skal økes i takt med samfunnet og hva som da kreves. Og her kommer det inn at man må bevisstgjøre

medarbeiderne rundt viktigheten av gode relasjoner. Dette er ikke noe som kommer av seg selv, men hvis man legger de overordnede føringene til grunne, så kan man bidra til å være et godt forbilde for de man er leder for. Det er hele personalets ansvar å ivareta den retten barnet har til å bli møtt med omsorg, og for å gjennomføre dette er det lederens hovedansvar at holdningene til de ansatte er slik at disse kravene blir oppfylt.

6. AVSLUTNING OG KONKLUSJON

Med utgangspunkt i problemstillingen ”*Hvordan kan man som pedagog legge til rette for en best mulig oppstart i barnehagen for de yngste barna?*”, viser mine undersøkelser at god kommunikasjon og gode samarbeidsrelasjoner er viktig i arbeidet med tilvenning. Her kommer det også frem at omsorg for barnet, og det at man er oppriktig engasjert i barnets beste må stå sentralt for å legge et godt grunnlag for videre arbeid. Nære relasjoner må bygges opp på grunnlag av at man jobber bevisst med tilknytningsteorier, som legger grunnlag for trygghet både til barn og foreldre. Det at alle barn har en kontaktperson er viktig under tilvenningsperioden, og at denne personen da spiller en sentral rolle denne tiden er viktig.

Faktorer som tid, rammer og faste rutiner bør være hovedmomenter som man legger til grunne for tilvenningsperioden, men man må også tenke på at man denne perioden må bruke god tid, være fleksibel, og tilrettelegge rammer for relasjoner på ulike plan. Som pedagog må man være bevisst på at alle barn har ulike forutsetninger, og man må derfor prøve å tilrettelegge dette ut ifra de erfaringer og den kunnskap man har i forhold til viktigheten av ulike tilknytningsteorier. Og alltid tenke at man i denne perioden legger grunnlaget for både barnets og foreldrenes videre hverdag og samarbeid med barnehagen. Man har også et ansvar å ivareta sine medarbeidere, og på den måten legge til rette for at de også får ta like mye del i oppstarten til et nytt barn slik at de også kan skape grunnleggende relasjoner.

6.1. Refleksjon over oppgaven og undersøkelsen

Utgangspunktet for denne oppgaven var å få bedre innblikk i hvordan jeg som fremtidig pedagog kan jobbe for å tilrettelegge oppstarten til små barn på en best mulig måte.

Utgangspunkt i både teori og undersøkelser har gjort til at jeg nå har konkludert hvilke faktorer som av stor betydning er viktige. Gjennom undersøkelsene og samtalene med pedagoger som jobber i barnehagen, har jeg fått svar for å finne ut hvilke måter som er gode

og mindre gode å arbeide på. Selv om man ikke kan planlegge alt og fastsette ferdige strukturer til alle barn, må dette tilpasses hver enkelt, og de forutsetningene alle partene har. Gjennom oppgaven generelt har jeg dannet meg mange nye tanker, og et godt grunnlag for eventuelle videre undersøkelser. Dette kan jeg bygge videre på når jeg skaffer seg mer erfaringer i praksis. Oppgaven har bevisstgjort meg og mine holdninger til det fremtidige arbeidet. Dette gjennom å ha belyst viktigheten av at en god tilvenningsperiode, både er mye forarbeid og etterarbeid. Samtidig som at relasjonsdanning til foreldre er like viktige som til barn. Så for å mestre videre utfordringer som etterhvert vil komme med det å jobbe som pedagog, ser jeg det som viktig at man mestrer slike grunnleggende hverdagsplaner.

7. LITTERATURLISTE:

Abrahamsen, G. (2013) *En god start i barnehagen-toleranse for avskjed i tårer og tid til det nødvendige*". 2.utgave (s.69-84). i Røthle, M., Løkken, G. Og Haugen, S.

"Småbarnspedagogikk" Cappelen Damm AS

Andersen, B. Og Eide, Ole.J. (2011) *"Barnehageliv"*. Cappelen Damm AS

Barsøe, L. (2013). *Barnehagelæreren som leder- å lede voksne i arbeid med barn*". Oslo: Kommuneforlaget AS

Brandtzæg, I., Torsteinson, S. Og Øiestad, G. (2013) *"Se barnet innenfra. Hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen"*. Oslo: Kommuneforlaget AS

Broberg, M., Hagström, A. Og Broberg, A. (2014) *"Tilknytning i barnehagen- hva betyr trygghet for lek å læring?"*. Cappelen Damm AS

Dalen, M. (2011) *"Intervju som forskningsmetode"* Oslo: Universitetsforlaget AS

Gotvassli, K. Å (2013) *"Boka om ledelse i barnehagen"*. Oslo: Universitetsforlaget AS

Hjort, K (2014) *"Danning av tilknytning og resilience hos barn 1-2 år"*. i Kjølsvik. I *"Danning for liten og stor"* (s.46-59). Levanger: Forlaget Helse-Frelse

Killén, K. (2012). *"Forebyggende arbeid i barnehagen- samspill og tilknytning"*. Oslo: Kommuneforlaget AS

Kunnskapsdepartementet (2011) *"Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver"*. Oslo: Kunnskapsdepartementet

Kvale, S. Og Brinkmann, S. (2009) *"Det kvalitative forskningsintervju"*. 2 utgave. Oslo: Gyldendal norsk forlag AS

Lillemyr, Ole Fredrik (2011) *Lek på alvor*. 3. utgave. Oslo: Universitetsforlaget

Postholm, M.B og Jacobsen, D. I (2011)(2013) ”*Læreren med forskerblikk. Innføring i vitenskapelig metode for lærerstudenter*”. 5 opplag. Kristiansand: Høyskoleforlaget AS

Skogen, E (2005) ”*Ledelse i barnehagen*”. (s. 19-43) I Skogen, E., Haugen, R., Lundestad, M. Og Slåtten, M. ”*Å være leder i barnehagen*”. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad og Bjørke AS

Solheim, E (2010) ”*Utviklingsstøttene samspill i barnehagen-fokus på de minste barna*”). I Kvello, Ø. ”*Barnas barnehage 2 – barn i utvikling*” (s98-135). Oslo: Gyldendal Norsk forlag AS

Wessmann, C. (2009) ”*Ny i barnehagen*” Oslo: GAN Aschehoug

Bildekilder:

Forsidebilde: <http://www.barnehagemagasinet.no/pedagogikk/ny-i-barnehagen>

Figur 1: trygghetssirkelen

http://ingentaushet.blogg.no/1388186808_fundament_for_utvikli.html

Figur 2: maslows behovspyramide

Lillemyr,

8. VEDLEGG

8.1. Intervju:

1. Hvordan legger dere til rette i forhold til rutiner på tilvenningsperioden??
2. hva synes dere er viktigs i forhold til kommunikasjon med hjemmet i forbindelse med tilvenning?
3. oppleves det ofte at foreldre tydelige er engstelige for oppstart i barnehagen??
4. hvordan gjør dere det når nye barn starter på avdelingen?? Hvorfor gjør dere det slik? Har dere prøvd andre ting dere har måttet gått bort ifra som da fungerte mindre bra??
5. hva er det dere ser at det det mest sentrale gjennomgående for at barn (og foreldre) skal føle seg trygge i barnehagen??
6. hvor mange dager setter dere av til tilvenning på hvert barn?? Hvor mange barn har dere på tilvenning samtidig??
7. hvis dere har noen barn som sliter utover det vanlige med å finne seg til rette i barnehagen, og det å bli trygg. Har dere noen spesielle rutiner på hvordan dere gjør dette??
8. Avdelingsstrukturen deres på småbarn: hvor mange barn har dere på avdelingen?? Hvor mange ansatte? Er det nok/for mange/lite ansatte? Fungerer dette bra / eller ikke??
- har du i så fall opplevd noen utfordringer i en slik oppstartsfasen knyttet til det at det er for lite/for mange voksne på avdelingen??
9. Er det noe du vil tilføye i denne situasjonen som jeg ikke har spurt om??